

SATURA RĀDĪTĀJS

Izmantoto saīsinājumu saraksts	11
Ievads	13
1. nodaļa. Literatūras raksturojums	17
1.1. Pirmskara literatūra (latviešu valodā)	17
1.2. Mūsdienu (kopš 1990. gada) Latvijas tiesību literatūra (latviešu valodā)	18
1.3. Literatūra svešvalodās	19
1.4. Citi avoti	20
1.5. Pirmās nodaļas secinājumi	20
2. nodaļa. Apdrošināšanas tiesību pirmsākumi	21
2.1. Antīkie laiki	23
2.1.1. Babilonija	24
2.1.2. Senā Roma	26
2.2. Modernās apdrošināšanas tiesību izpratnes veidošanās	27
2.2.1. Itālija	28
2.2.2. Anglija	28
2.2.3. Citas valstis	29
2.3. Apdrošināto risku izpratne no vēsturiskās attīstības viedokļa	30
3. nodaļa. Apdrošināšanas tiesību būtība un normatīvais regulējums Latvijā	31
3.1. Apdrošināšanas jēdziens	32
3.1.1. Izpratne	32
3.1.2. Būtība	35
3.2. Apdrošināšanas tiesību jēdziens	36
3.3. Apdrošināšanas klasifikācijas	39
3.3.1. Apdrošināšanas klasifikācija atkarībā no apdrošināšanas objekta	39
3.3.2. Apdrošināšanas klasifikācija atkarībā no licences izsniegšanas jomas	39
3.3.3. Apdrošināšanas klasifikācija atkarībā no dzīvības vai nedzīvības apdrošināšanas	40
3.3.4. Apdrošināšanas klasifikācija atkarībā no apdrošināšanas savā vai trešās personas labā	40
3.3.5. Apdrošināšanas klasifikācija atkarībā no brīvprātīgās vai obligātās apdrošināšanas	42
3.3.5.1. Brīvprātīgās un obligātās apdrošināšanas raksturojums	42
3.3.5.2. Obligātās apdrošināšanas regulējums Latvijā	44
3.3.5.3. Obligātās apdrošināšanas gadījumu regulējums Latvijā	45
3.4. Apdrošināšanas tiesību normatīvais regulējums Latvijā	52
3.4.1. Starptautiskie līgumi (izņemot ES)	52
3.4.2. Starptautiskie līgumi: ES tiesības	53
3.4.3. Latvijas nacionālās normas	55
3.4.3.1. Apdrošināšanas līgumtiesību regulējums	55
3.4.3.2. Uzraudzība	56
3.4.3.3. Citi jautājumi	56

4. nodaļa. Apdrošināšanas tiesību termini un to savstarpējās sakarības	61
4.1. Apdrošināšanas objekts	62
4.2. Risks, apdrošināmais risks, apdrošinātais risks	65
4.2.1. Riska jēdziens	65
4.2.2. Apdrošināmais risks	69
4.3. Apdrošināmā interese	75
4.4. Apdrošinājuma summa	80
4.5. Apdrošināšanas līgums	81
4.6. Apdrošināšanas polise	82
4.7. Apdrošināšanas prēmija	83
4.8. Apdrošināšanas gadījums	84
4.9. Kopapdrošināšana	84
4.10. Pārāpdrošināšana	85
4.11. Apdrošināšanas tiesību pamatprincipi	86
4.11.1. Bez apdrošinātā riska nav apdrošināšanas	86
4.11.2. Bez apdrošināmās intereses nav apdrošināšanas	87
4.11.3. Kompensācijas princips	88
5. nodaļa. Apdrošināšanas tiesību subjekti	89
5.1. Apdrošināšanas tiesību subjekta jēdziens	89
5.2. Apdrošināšanas tirgus uzraugs	90
5.3. Apdrošinātājs	90
5.3.1. Latvijā reģistrēta sabiedrība kā apdrošinātājs	91
5.3.2. ES dalībvalstu apdrošināšanas sabiedrību darbība Latvijā	92
5.3.2.1. Dibināšanas brīvība	92
5.3.2.2. Pakalpojumu sniegšanas brīvība	93
5.4. Apdrošināšanas starpnieki	94
5.5. Apdrošinājuma ņēmējs	95
5.6. Apdrošinātais	96
5.7. Cietušais (trešā persona <i>LPAL</i> terminoloģijā)	97
5.8. Labuma guvējs	98
6. nodaļa. Apdrošināšanas tirgus uzraudzība	99
6.1. (Pār)apdrošināšanas tirgus uzraudzības nepieciešamība	99
6.2. Apdrošināšanas tirgus uzraudzības regulējuma raksturojums ES tiesībās	101
6.3. Apdrošināšanas tirgus uzraudzības nacionālais regulējums	102
6.4. Apdrošināšanas tirgus uzraudzības regulējuma saturs	103
6.4.1. Ar apdrošināšanas tirgus uzraudzību aptverto darbību loks (ietvertās un izslēgtās darbības)	103
6.4.2. Ārpus apdrošināšanas tirgus uzraudzības esošās (izslēgtās) personas	104
6.5. Apdrošinātāju uzraudzības īstenošanas veidi	105
6.5.1. Licences izsniegšanas vispārīgie noteikumi	105
6.5.1.1. Latvijas komersantu licencēšana	105
6.5.1.2. Nedalībvalsts apdrošinātāja filiāles licencēšana	106
6.5.1.3. ES dalībvalsts apdrošinātājs	107
6.5.1.4. ES dalībvalsts apdrošinātāja filiāle (dibināšanas brīvība)	107
6.5.1.5. ES dalībvalsts apdrošinātāja filiāle (pakalpojumu sniegšanas brīvība)	108

6.5.2. Apdrošinātāju uzraudzība pēc licences saņemšanas	108
6.5.3. Licences anulēšanas pamati	108
6.5.4. Darbības joma	109
6.6. Apdrošināšanas starpnieku uzraudzība	109
6.6.1. ES regulējums	109
6.6.2. Latvijas nacionālais regulējums	110
6.6.3. Uzraudzības saturs	110
6.6.4. Apdrošināšanas starpnieku uzraudzības problēmjaudājumi	112
7. nodaļa. Apdrošināšanas līgums	114
7.1. Apdrošināšanas līguma regulējuma raksturojums	115
7.2. Apdrošināšanas līguma regulējuma avotu raksturojums	117
7.2.1. ES tiesību ietekme	117
7.2.2. Eiropas valstu nacionālo pieeju raksturojums apdrošināšanas līguma regulējumā	118
7.2.3. Latvijas nacionālo normu raksturojums	119
7.3. Apdrošināšanas līguma regulējuma duālais raksturs	120
7.4. Apdrošināšanas līguma noslēgšanas īpatnības	121
7.4.1. Apdrošināšanas pieteikums	121
7.4.2. Apdrošinātāja piedāvājums	124
7.4.3. Akcepts	124
7.4.4. Apdrošināšanas polises izsniegšana	125
7.5. Apdrošināšanas līguma būtiskās sastāvdaļas	125
7.6. Forma	127
7.7. Apdrošināšanas prēmijas samaksa	129
7.7.1. Apdrošināšanas prēmijas samaksas regulējuma vispārīgie noteikumi	129
7.7.2. Apdrošināšanas prēmijas samaksas regulējums Latvijā	130
7.8. Apdrošināšanas līguma spēkā stāšanās īpatnības	132
7.9. Apdrošināšanas līguma spēkā esamības termiņš	133
7.10. Apdrošināšanas līguma noteikumu rakstīšanas prasības	133
7.10.1. Vispārīgās līguma rakstīšanas prasības	133
7.10.2. Speciālās prasības apdrošināšanas līguma rakstīšanai	137
7.11. Trešo personu prasījumi uz apdrošināšanas līguma pamata	138
7.12. Apdrošināšanas līguma pušu pienākumi	140
7.12.1. Apdrošinājumaņēmēja pienākumi	140
7.12.1.1. Pienākumi pirms līguma noslēgšanas pret apdrošinātāju	140
7.12.1.2. Pienākumi līguma noslēgšanas brīdī	143
7.12.1.3. Pienākumi līguma izpildes gaitā (līgumiskie pienākumi) pret apdrošinātāju	143
7.12.1.3.1. Pienākumi saistībā ar izmaiņām sākotnējā informācijā	144
7.12.1.3.2. Apdrošinātā pienākumi saistībā ar apdrošinātā riska iestāšanos	146
7.12.2. Apdrošinājumaņēmēja un apdrošinātā savstarpējie pienākumi līguma izpildes gaitā	147
7.12.3. Apdrošinātāja pienākumu raksturojums	148
7.12.3.1. Pienākumi pirms līguma slēgšanas	148
7.12.3.2. Apdrošinātāja pienākumi līguma izpildes gaitā	149
7.13. Apdrošināšanas līguma izbeigšanās	150
7.13.1. Apdrošināšanas līguma pirmstermiņa pārtraukšana	150

7.13.2. Spēkā neesoši apdrošināšanas līgumi	153
7.13.3. Apstrīdami apdrošināšanas līgumi	154
7.14. Noilgums	154
7.15. Starptautisko privāttiesību aspekti	156
7.15.1. Jurisdikcija	158
7.15.2. Piemērojamais likums	159
8. nodaļa. Apdrošināšanas atlīdzības izmaksa:	
būtība un pamatprincipi	161
8.1. Apdrošināšanas atlīdzības izmaksas vispārīgais raksturojums ..	161
8.2. Apdrošināšanas atlīdzības izmaksas prasījuma raksturojums ...	164
8.3. Specifiskie apdrošināšanas tiesību jēdzieni saistībā	
ar apdrošināšanas atlīdzības izmaksas prasījumu	164
8.3.1. Pašrisks	164
8.3.2. Franšīze	165
8.4. Kompensācijas princips	166
8.4.1. Kompensācijas principa būtība	167
8.4.2. Kompensācijas principa piemērošanas joma	169
8.5. Summu apdrošinājums	170
9. nodaļa. Īpašuma apdrošināšana	173
9.1. Apdrošināšanas objekta īpatnības īpašuma apdrošināšanā	174
9.2. Apdrošināmā riska īpatnības	176
9.3. Īpašuma apdrošināšanas līguma subjekti	177
9.4. Kompensācijas principa piemērošanas īpatnības	177
9.4.1. Atjaunošanas vērtība	178
9.4.2. Novērtēšanas metode	179
9.4.3. Apdrošinātā objekta vērtības īpatnības	181
9.4.3.1. Apdrošinātā objekta vērtības saistība ar	
apdrošināšanas atlīdzību	181
9.4.3.2. Virsapdrošināšana	181
9.4.3.3. Zemapdrošināšana	183
9.5. Apdrošinātā objekta atsavinājuma ietekme uz	
apdrošināšanas līguma spēku (īpašnieka maiņa)	184
9.5.1. Apdrošinātās nekustamās lietas atsavinājuma ietekme	
uz noslēgtā apdrošināšanas līguma spēkā esamību	184
9.5.2. Apdrošinātās kustamās lietas atsavinājuma ietekme	
uz noslēgtā apdrošināšanas līguma spēkā esamību	185
10. nodaļa. Civiltiesiskās atbildības (CTA) apdrošināšana	187
10.1. Vispārējs raksturojums	187
10.2. CTA apdrošināšanas līguma subjekti	189
10.2.1. Apdrošinātais	189
10.2.2. Cietušais (trešā persona <i>LPAL</i> terminoloģijā)	
kopsakarā ar tiešās prasības institūtu	190
10.3. CTA apdrošināšanas līguma regulējuma īpatnības	192
10.3.1. Īpatnības informācijas sniegšanā par	
apdrošināmo objektu	192
10.3.2. CTA apdrošināšanas līguma būtisko sastāvdaļu	
īpatnības	193
10.3.3. Apdrošināmais objekts	193
10.3.4. Atbildības limits	194
10.3.5. Retroaktīvā apdrošināšana	194
10.4. Speciālie noteikumi saistībā ar apdrošinātā riska iestāšanos	196
10.5. Apdrošināšanas atlīdzības izmaksas regulējuma īpatnības	198

10.6. Apdrošināšanas atlīdzības izmaksas prasījuma priekšnoteikumi CTA apdrošināšanā	200
10.7. Speciālais noilguma termiņš (turpinošā apdrošināšana)	202
10.8. CTA apdrošināšanas klasifikācijas un to pamatā esošie CTA apdrošināšanas paveidi	203
10.8.1. CTA iedalījums atkarībā no apdrošināmā objekta rakstura (darbības jomas)	203
10.8.1.1. Vispārējās CTA apdrošināšana	204
10.8.1.2. Saimnieciskās darbības CTA	204
10.8.1.3. Profesionālās CTA apdrošināšana	205
10.8.2. Brīvprātīgā un obligātā CTA apdrošināšana	205
11. nodaļa. Obligātā transportlīdzekļu vadītāju civiltiesiskās atbildības apdrošināšana (OCTA)	207
11.1. OCTA jēdziens	208
11.2. OCTA regulējums	209
11.2.1. Eiropas reģiona starptautiskie līgumi	209
11.2.1.1. Zaļās kartes sistēma	209
11.2.1.2. Hāgas konvencija par ceļu satiksmes negadījumos piemērojamo likumu (pieņemta 04.05.1971., spēkā no 03.06.1975., Latvijā spēkā no 15.10.2000.)	210
11.2.1.3. Citi reģionālie starptautiskie līgumi	211
11.2.2. ES regulējums	212
11.2.2.1. Pirmā OCTA Direktīva (Direktīva 72/166/EEK)	213
11.2.2.2. Otrā OCTA Direktīva (Direktīva 84/5/EEK)	214
11.2.2.3. Trešā OCTA Direktīva (Direktīva 90/232/EEK)	215
11.2.2.4. Pārējās OCTA direktīvas un Kodificējošā OCTA Direktīva	215
11.2.3. Latvijas nacionālais regulējums	215
11.3. OCTA līguma īpatnības tiesībsubjektībā	216
11.4. OCTA līguma būtiskās sastāvdaļas	218
11.4.1. Transportlīdzeklis	218
11.4.2. Apdrošināšanas objekts	219
11.4.3. Apdrošinātie riski	220
11.4.4. Atbildības limits	221
11.4.5. Apdrošināšanas prēmija	221
11.4.6. Apdrošināšanas gadījums	223
11.5. OCTA līgumu veidi un to noslēgšanas termiņi	223
11.6. OCTA līguma noslēgšanas īpatnības	225
11.7. OCTA līguma spēkā stāšanās īpatnības	226
11.8. Apdrošināšanas līguma izbeigšanās gadījumi	226
11.9. Ar apdrošinātajiem riskiem aptvertā kaitējuma veidi	226
11.10. Apdrošināšanas atlīdzības apmēra noteikšanas kritēriji	227
11.11. Apdrošināšanas atlīdzības pieprasīšana	228
11.12. CSN rezultātā nodarītā kaitējuma neatlīdzināšanas gadījumi	228
11.13. Regresa prasība	229
12. nodaļa. Personu apdrošināšana	231
12.1. Personu apdrošināšanas vispārīgs raksturojums	231
12.1.1. Jēdziens	231
12.1.2. Regulējuma raksturojums	232

12.1.2.1.	ES normas	232
12.1.2.2.	Personu apdrošināšanas regulējums kopumā ..	232
12.1.2.3.	Dzīvības apdrošināšanas regulējums	232
12.1.2.4.	Nacionālie normatīvie akti	233
12.2.	Personu apdrošināšanas līgumā iesaistītās personas	233
12.3.	Parasti apdrošināmie riski personu apdrošināšanā	235
12.4.	Apdrošināšanas atlīdzības izmaksas vispārīgie noteikumi personu apdrošināšanā	236
12.5.	Informācijas sniegšanas pienākums	236
12.6.	Dzīvības apdrošināšana	237
12.6.1.	Raksturojums	237
12.6.2.	Apdrošinātā riska speciālais regulējums	238
12.6.3.	Speciālie regulējuma aspekti	239
12.6.4.	Speciālie dzīvības apdrošināšanas paveidi	240
12.7.	Veselības apdrošināšana	242
12.8.	Nelaimes gadījumu apdrošināšana	244
13. nodaļa.	Specifiskie apdrošināšanas veidi	246
13.1.	Ceļojumu apdrošināšana	246
13.1.1.	Regulējuma īpatnības	247
13.1.2.	Ceļojumu apdrošināšanas līguma īpatnības	250
13.1.2.1.	Tiesībsubjektības īpatnības	250
13.1.2.2.	Apdrošināmo risku īpatnības	250
13.1.2.3.	Citas īpatnības	251
13.2.	Juridisko izdevumu apdrošināšana	251
13.2.1.	Raksturojums	251
13.2.2.	Regulējuma īpatnības	252
13.2.3.	Juridisko izdevumu apdrošināšanas līguma īpatnības ...	253
13.2.3.1.	Tiesībsubjektības īpatnības	253
13.2.3.2.	Līguma īpatnības	253
13.3.	Jūras apdrošinājums	255
13.3.1.	Raksturojums	255
13.3.2.	Regulējums	255
13.3.2.1.	ES regulējums	255
13.3.2.2.	Latvijas regulējums	255
13.3.3.	Jūras apdrošinājuma līguma īpatnības	256
14. nodaļa.	Apdrošināto personu interešu aizsardzība	258
14.1.	Strīdu risināšana un tās procedūras	259
14.1.1.	Sarunu procedūra	259
14.1.2.	Mediācija	260
14.1.3.	Apdrošinātāju ārpustiesas strīdu izskatīšanas iestāde (ombuds)	260
14.1.4.	Sūdzības procedūra kompetentās valsts iestādēs	261
14.1.4.1.	PTAC	261
14.1.4.2.	FKTK	262
14.1.5.	Aizsardzība tiesas ceļā	262
14.2.	Apdrošināšanas atlīdzības izmaksas atteikums un tā regulējums	263
14.2.1.	Vispārīgs raksturojums	263
14.2.2.	Apdrošināšanas atlīdzības izmaksas atteikums pilnībā	266
14.2.3.	Apdrošināšanas atlīdzības izmaksas atteikums daļā	268

14.2.4. Speciālās normas apdrošināšanas atlīdzības izmaksas atteikumam <i>OCTA likumā</i>	269
14.3. Likumisko procentu samaksas pienākums	270
14.4. Apdrošināšanas atlīdzības izmaksas prasījuma noilgums	271
14.5. Speciālo fondu raksturojums	272
14.5.1. Apdrošināto aizsardzības fonds (AAF)	272
14.5.2. Garantijas fonds OCTA sistēmā	274
14.5.3. Ārstniecības riska fonds	274
14.6. Patērētāju aizsardzības tiesību īpatnības	275
15. nodaļa. Apdrošinātāja interešu aizsardzība	277
15.1. Apdrošināšanas līguma noteikumu rakstīšana	277
15.2. Citas aizsardzības formas	279
15.2.1. Relatīvie jeb subjektīvie apdrošināšanas atlīdzības izmaksas atteikuma pamati	279
15.2.2. Pienākumu neizpilde no apdrošinātās personas puses	280
15.2.3. Kontribūcija	280
15.3. Regresa prasība	281
15.3.1. Regresa prasības raksturojums	281
15.3.2. Regresa prasības jēdziens	281
15.3.3. Regresa prasības ierobežojumi	284
15.3.3.1. Ierobežojums Nr. 1: apdrošināšanas veidi, kuros piemēro kompensācijas principu	284
15.3.3.2. Ierobežojums Nr. 2: apdrošināšanas atlīdzība nesedz visu riska iestāšanās rezultātā nodarīto kaitējumu	284
15.3.3.3. Ierobežojums Nr. 3: noilgums	286
15.3.3.4. Ierobežojums Nr. 4: imunitāte (personas)	286
15.3.4. Regresa prasība OCTA sistēmā	288
Summary	290
Izmantotās literatūras (bibliogrāfijas) saraksts	293
Normatīvie akti	293
Starptautiskie līgumi	293
ES normatīvie akti	293
Latvijas normatīvie akti	294
Ārvalstu normatīvie akti	295
Juridiskās prakses materiāli	295
EST prakse	295
Augstākās tiesas Civillietu departamenta prakse	296
Citu Latvijas tiesu prakse	296
Citi materiāli	297
Literatūra	297
Citi avoti	300
Alfabētiskais rādītājs	301